

Zážitek Ducha

Jak je obtížné dorozumět se a dohodnout na společné akci – v práci, v rodině, mezi přáteli! Jistě souhlasíte. Proto jsem jednání jezuitského sněmu, který začal 7. ledna, očekával s napětím. Jak se shodneme, když pocházíme z tolika kultur a máme tak rozdílné životní zkušenosti? Jak vybereme nového generála? Jak se nám podaří nasměrovat jezuitskou loď na příští léta? První dny v Římě ukázaly, že se svými otázkami nejsem sám.

Když jsme se pak před volbou ponořili do čtyř dní *murmurationes*, „šeptání“ ve dvojicích, nahodilých nebo plánovaných, začalo se dít něco zvláštního. Asi jako s učedníky ve večeradle. Duch svatý jako by naplňoval srdce a mysli sjednocené bezmocnou a bezpodmínečnou odevzdaností do Božích rukou a naléhavým přáním nechat se vést pouze jeho vůlí. A tak jsme dostali darem nového představeného. Je radostný před lidmi a vážný před Bohem, vidí v člověku dobro a spojuje ke spolupráci.

Jednání pokračuje, rodí se tým generálových poradců a rýsuje současná jezuitská mise. Objevujeme kořeny působení našich předchůdců. Tkví v Ježíši Kristu. V něm Bůh stále nově vstupuje mezi lidi, „aby měli život a měli ho v hojnosti“. Na jeho díle proměny světa a prospěchu duší s ním chceme dále pracovat. Svět se mění, Boží plány ne. Zážitek Ducha vlévá naději.

František Hylmar SJ

Jaký má být generál?

35. generální kongregace jezuitského řádu zvolila 19. ledna novým generálním představeným Španěla P. Adolfa Nicoláse SJ. Úřadu se ujal při děkovně bohoslužbě následující den v římském kostele del Gesù. Ještě předtím však setrval v modlitbě v pokojících sv. Ignáce, které se nacházejí v domě bývalé generální kurie. Zde též z úst nejmladšího účastníka generální kongregace vyslechl následující úryvek z řádových Konstitucí, v němž zakladatel jezuitů poukázal na vlastnosti a ctnosti, jaké by měl generální představený mít.

Mezi různými dary, jichž je si přát u generálního představeného, je první mezi všemi, aby byl v modlitbě a ve všem ostatním, co koná, velmi důvěrně spjat s Bohem, naším Pánem, aby od něho jako zdroje všeho dobra dosáhl pro celé Tovaryšstvo větší podíl na jeho darech a milostech a také mnoho síly a účinnosti pro všechny prostředky, jichž Tovaryšstvo používá ke spáse duší.

Druhá vlastnost: Má to být muž, který svým příkladem ve všech ctnostech pomáhá ostatním členům Tovaryšstva. Především má u něj zářit láska ke všem bližním, ale zvláště k Tovaryšstvu, jakož i pravá pokora, která ho činí milým Bohu i lidem.

Musí být prostý ode všech nezřízených vášní, s Boží milostí je ovládat a být v nich umrtvený, aby vnitřně nemátly jeho úsudek a on byl i navek tak vyrovnaný a zvláště v řeči obezřelý, že nikdo by nemohl u něho postřehnout ani jediné slovo, které by nevzdělávalo členy Tovaryšstva

(jimž má být vzorem a příkladem) i venkovní.

Přece však ať umí spojit nutnou pevnost a přísnost s dobrotou a mírností tak, že se nedá odradit od toho, co poznal, že bude milejší Bohu, našemu Pánu, na druhé straně však nechť dovede správně spolucítit se svými syny a tak jedná, že i ti, kteří budou pokárání a potrestání, třebaže se to nižšímu člověku nelíbí, musejí uznat, že ve všem, co dělá v našem Pánu, postupuje s pravou láskou.

Také velkodušnost a statečnost jsou pro něho velmi nutné, aby dovedl snášet chyby mnohých a ujímat se velkých věcí ve službě Boží a dovedl je s potřebnou vytrvalostí provádět: nesmí také ztratit odvahu, když se setká s odporem (i ze strany velkých a mocných), ani se nesmí dát jejich prosbami nebo hrozbami odvést od toho, co žádá od něho rozum a Boží služba. Musí stát nade všemi událostmi a nedat se unést štěstím

ani zkušit neštěstím. Musí být zcela připraven v nutném případě zemřít pro dobro Tovaryšstva ve službě Ježíše Krista, našeho Pána.

Za třetí má disponovat vynikající silou ducha a soudností; tyto dary ať mu nechybí ani ve spekulativních ani praktických otázkách, když se vyskytnou. A třebaš potřebuje učinnost, protože jeho podřízení jsou mnozí učení muži, přece je mu ještě potřebnější moudrost a zkušenost v otázkách vnitřního života, aby dovedl rozlišovat nejrůznější duchy a mohl mnohým poskytnout radu i pomoc v jejich duchovních potřebách.

Velmi mu bude potřebný i dar rozlišování ve vnějších věcech a ve vyřizování různých úkolů, i ve styku s nejrůznějšími lidmi v Tovaryšstvu i mimo ně.

Za čtvrté, při provádění svých úkolů především nutně potřebuje bdělost a pečlivost při jejich začátku a horlivou vytrvalost v jejich pokračování až k úplnému dokončení, aby to, co bylo započato, nezůstalo nedo-

končeným pro nedostatek péče a nerozhodnost.

Pátá vlastnost se týká tělesného zdraví, vnějšího zjevu a životního věku: Je třeba brát v úvahu slušnost i autoritu a také síly potřebné pro úřad, aby mohl plnit svůj úkol ke cti Boha, našeho Pána.

Šestá vlastnost se týká vnějších věcí: mezi nimi si první místo zaslouhují ty, které v takovém úřadě více napomáhají ke vzdělání druhých a službě našeho Pána. Jsou to obvykle: vážnost, dobré jméno a co jinak z ostatního přispívá k jeho autoritě u venkovních i u členů Tovaryšstva.

Celkově, generální představený má být vybírán z těch nejlepších, kteří vynikají ve všech ctnostech, a kteří se o Tovaryšstvo zasloužili a jako takoví jsou už dlouho známi. Jestliže jim chybí některá ze zmíněných vlastností, pak jistě ať nechybí vynikající svědomitost a láska k Tovaryšstvu, zdravý úsudek a dostatečné vědění. V ostatních vlastnostech je mohou doplnit s pomocí Boží určení pomocníci.

P. Adolfo Nicolás SJ naslouchá v pokojích sv. Ignáce četbě z Konstitucí.
(Foto Don Doll)

Doprovázet i přes překážky

Mladí jezuité, kteří se připravují na kněžské svěcení, přerušují obvykle na dva roky svá studia a jsou zapojeni do apoštolské nebo pastorační práce řádu.

Tomuto období se tradičně říká magisterium nebo „magisterka“ od latinského magister – učitel. Dříve totiž mladí jezuité prostě učili na řádových školách. Dnes však konají rozmanité činnosti. V tomto čísle vám ve dvou článcích a jednom rozhovoru představíme, jak v posledních letech tři mladí čeští jezuité prožili nebo dosud prožívají své magisterium.

Prvním z nich je Petr Vacík.

Moje magisterka bylo plodné období, na které moc rád vzpomínám. Tuto standardní fázi „stávání se jezuitou“ jsem začal po svých studiích filozofie v německém Mnichově a trvala od září 2004 do července 2006. V jistém smyslu obsahovala také překročení Alp: začala totiž ve Švýcarsku a skončila v Itálii. Vzal jsem to ovšem tak trochu švejkovskou oklikou přes Prahu.

Ze Švýcarska do Prahy

Zadání ohledně podoby mé magisterky mělo tři části: učit se dávat exercicie, pracovat jako pastorační asistent s důrazem na dávání exercicií a získat základní kompetence pro práci v Radio Vaticana. První část úkolu jsem se vydal plnit do exercičního domu jezuitů Bad Schönbrunn ve švýcarském kantonu Zug. Pobyl jsem tam nejprve asi pět měsíců a zúčastnil se snad něco kolem dva-

ceti kurzů duchovních cvičení. Hlavní zkušeností byla pestrost způsobů, jak doprovázet exercicie. Exercicie míním v širokém slova smyslu: jako každý způsob cvičení, který uschopňuje člověka k setkání s Bohem, k prohloubení vlastní modlitby a k uspořádání života. Panuje zmatek v tom, co si kdo představuje pod slovem *exercicie*, hlavně pak *ignaciánské*. Ale nejen zmatek: také prostě pestrost, mnohost. Škála metod, se kterými jsem se tak mohl zblízka konfrontovat, sahala od klasického individuálního doprovázení po velké skupiny, od ignaciánské modlitby přes Sádhanu a modlitbu Ježíšovu k zenové meditaci, od kaligrafie po současnou kinematografii. Možná si uvážlivý čtenář pomyslí, že je to pěkný guláš a co že pak dobrého z toho mohlo vzejít. Nabídnou mu tedy způsob, jak jsem se pokoušel vyhnout se

rizikům šířky a dosáhnout potřebné hloubky. Bylo jasné od počátku, že výběr kurzů musí dávat určitý smysl a odpovídat strategii orientované ke službě ostatním. To vše pod vedením zkušeného supervizora. Kromě „děláním“ různých typů exercicií jsem vedl rozhovory s těmi, kdo je dávají, srovnával a reflektoval, meditoval. Žil jsem přitom přímo v komunitě jezuitů pracujících v exercičním domě, uprostřed nádherné přírody.

Z Kolína do Kolína...

Více než rok jsem pak pracoval na plný úvazek jako pastorační asistent v Akademické farnosti Praha v kostele Nejsvětějšího Salvátora. Zde bylo mým úkolem doprovázení studentů, dávání exercicií, doprovázení pravidelných meditací v kryptě kostela a péče o liturgii. Těžištěm mé práce a mého úsilí byly exercicie, které jsem dával v našem exercičním domě v Kolíně (nad Labem). Díky dalším dvěma pobytům v Bad Schönbrennu jsem mohl pokračovat v reflexi obohacen o vlastní zkušenost s dáváním exercičních kurzů. Tu bych shrnul takto: Zprv je velký zájem o exercicie, o modlitbu, o duchovní zkušenost a o jejich začlenění do vlastního života. Zadruhé, ať jde o seberůznější druh exercicií, výsledek je velmi podobný a silný, pokud nastane. Zatřetí, kvalita poptávky od lidí, se kterými jsem pracoval, převyšuje bohužel kvalitu nabídky v českých zemích. S kvantitou to bylo po-

dobně. Nabídnutý kurz exercicií se zaplnil zpravidla dva až čtyři dny po zveřejnění. U většiny kurzů počet zájemců převyšoval kapacitu domu. O práci tedy nebyla nouze.

Samotné dávání exercicií mě velmi obohatilo. Jak pro porozumění exerciciím, tak i pro mou osobní spiritualitu. Snad protože jde o věci vnitřní, hůře se popisují. Omezím se proto na konstatování, že to byla velmi dobrá zkušenost, která volá po pokračování v budoucnu. Snad jen jeden detail: Zaznamenal jsem, že naprostá většina lidí, kteří se mnou dělali exercicie, už měla za sebou negativní zkušenosti s exerciciemi přednáškového typu. Vynikající byla spolupráce s karmelitkou Denisou Červenkovou a kolegou jezuitou Janem Regnerem, se kterými jsme začali dávat exercicie společně a kteří v tom pokračují i po mém odjezdu do Říma.

Aby však celý ten provoz neprobíhal příliš poklidně, abych se takříkajíc neuvelebil v pozici meditační, přihrál mi osud ještě pro zpestření spolupráci na dokumentárním filmu o jezuitě a na přípravě velké výstavy Jezuité a Klementinum – dvou projektech, které „žily“ více než rok a půl. Vždycky jsem souhlasil s Ignácovou zkušeností, že pokud jdou věci příliš snadno, je to znamení, že něco není v pořádku. Tak i to dávání exercicií nebylo jen procházkou růžovým sadem. Nechyběly komplikace ani

nařčení, že to, co dělám, je „opravdu zlé“... Takové okolnosti naší práci vůbec nepřály a spolykaly nezanedbatelnou část energie a pozornosti, která by jinak mohla sloužit ostatním.

Předzvěstí třetí části mé magisterky pak byla občasná mediální práce pro Českou televizi, opět společně s Janem Regnerem. S ním byla vždy radost pracovat. Jinak bychom určitě nekývli, když nám dramaturgyně ČT s úsměvem vmlouvala: „Kluci, to zvládnete, pojedete do Kolína (tentokrát nad Rýnem) a prostě odamtud budete komentovat ten přenos – nic na tom není, jsou to jen dvěapůl hodiny naživo...“

... a z Prahy pak do Říma

O Velikonocích 2006 jsem tak například náměstí sv. Petra viděl ještě jen

na monitoru ve studiu na Kavčích horách při komentování papežského Urbi et Orbi. Za měsíc už jsem se po něm procházel jako obyvatel Říma. Prací ve Vatikánském rozhlase jsem tak strávil poslední měsíce své magisterky. Nicméně vypomáhat tam chodím dodnes.

Byly to dva roky práce, která, jak věřím podle ohlasů, pomohla mnoha hledajícím. Jsem za to opravdu vděčný. Dnes, stále ještě jako obyvatel Věčného města, studuji teologii na Papežské gregoriánské univerzitě. Ale už se přitom dívám směrem do budoucnosti jako na čas, kdy v Čechách budu moci zase kráčet společně s ostatními po jejich cestě jako někdo, kdo je doprovází a nechá se jimi doprovázet: i přes překážky.

Petr Vacík SJ

Jedna z meditačních kaplí
v Bad Schönbrunnu
(Foto Petr Vacík)

Můj experiment s pravdou

Průznivci Jaromíra Nohavici určitě znají píseň „Z Těšína vyjíždí vlaky co čtvrt hodinu...“. Shodou okolností právě Český Těšín, ve kterém jezuité spravují farnost a dávají duchovní cvičení, se stal místem mé dvouleté pastorační praxe – tzv. magisterky.

V duchu slov sv. Pavla „Pro všechny jsem se stal vším, abych zachránil alespoň některé“, se ve své činnosti neomezují pouze na vyhraněnou oblast, ale zastávám práce nejrůznějšího druhu. Jako novopečený sakristián se starám o kostel Největšího Srdce Ježíšova, aby v něm bylo útulno, a musím podotknout, že pravá „show“ začíná teprve po mši svaté. Lidé totiž nenechávají v chrámu jenom své radosti a starosti, ale také jiná materiální dobra v podobě deštníků, pokrývek hlavy a dalších drobností. Kromě uvedeného minibazaru, který patří k výsadám snad každého kostela, se naše živá farnost spolu s komunitou může pochlubit mezinárodním obsazením: každý den se tu totiž slouží české a polské mše svaté za účasti ne zrovna zanedbatelného počtu věřících. Pro zdejší obyvatele to není žádný unikát, ale pro cizince z Valašska-Slovácka, jako „su já“, je dvojjazyčná bohoslužba vítanou změnou. Kromě toho, k polštině mám velmi blízký vztah, neboť před příchodem do Těšína jsem stu-

doval tři roky filozofii v městě polských králů, v Krakově.

Velmi povzbuzujícím znamením pro každého duchovního správce je přítomnost mladých lidí v kostele. V naší farnosti si dokonce sama mládež vynutila na P. Janu Adamíkovi SJ, zdejším představeném, aby se mohla setkávat a prohlubovat svoji víru diskuzí nad žhavými problémy dneška. Kvůli věkovému rozdílu tu vznikla hned dvě společenství: jedno do 15 let scházející se ve středu a druhé nad 15 let scházející se v pátek. Je pravdou, že moje maličkost tvoří jen ozdobu Božího lidu na pátečním posezení, ale v době nepřítomnosti našeho charismatického vůdce J. A. závisí příprava programu na mně.

V mé pastorační činnosti jsou zahrnuti i trpící a nemocní členové naší farnosti, kteří podle slov Jana Pavla II. neocenitelným způsobem přispívají k růstu církve: „Církev proto pohlíží na všechny trpící bratry a sestry jako na rozmanité nositele své nadpřirozené síly. Jak často se k nim obrazejí církevní pastýři a hle-

dají u nich pomoc a podporu! Evangelium o utrpení je psané nepřetržitě a neustále promlouvá slovy podivuhodného protikladu: prameny Boží síly vyvěrají právě z lidské slabosti. Účastníci Kristova utrpení mají ve svých strastech zvláštní podíl na nekonečném pokladu vykoupení světa a mohou jej sdílet s ostatními (*Salvifici doloris*, s. 42).“ Pravdivost těchto slov mohu potvrdit svou zkušeností v nemocnici a v domově důchodců, kde každý týden rozdávám svaté přijímání. To jsou ve zkratce nejdůležitější poslání, která mají sloužit k rozšíření mého duchovního horizontu.

Naskýtá se otázka, co od magisterky očekávám. Jak jsem naznačil v nadpisu, očekávám setkání s prav-

dou: s pravdou o sobě, o běžném životě, o tom, že věci nemusejí vždy fungovat, jak chci já. Zkrátka a dobře, zde se člověk může naučit, že v perspektivě věčnosti má cenu pouze to, co je uděláno pro druhé. Tuto praxi vnímám jako cestu, neboť „duchovní život je nikdy nekončící cesta, a každý, kdo hledá Boha, stoupá na horu. Srdce jedněch je klidné, zatímco srdce druhých je neklidné. Srdce cestovatelů, dobrodruhů a duchovních lidí je neklidné, jak by řekl Augustin. Křesťan má být na cestě, *on the road*. Myslím, že není náhoda, že sám zakladatel křesťanství řekl: *Já jsem cesta* (M. O. Vácha, *Tančící skály*, s. 186).“

Radek Stojanovič SJ

Magisterka je prvním obdobím, během něhož je jezuita ve formaci povolán, aby žil s druhými jezuita a pracoval na plný úvazek ve společné apoštolské činnosti, která tvoří součást poslání Tovaryšstva. (...) Zatímco předchozí etapy formace měly sklon zajišťovat především osobní rozvoj scholastika či mladého bratra jako člověka a jako jezuita, to, co se má rozvinout a vyzkoušet během magisterky, je schopnost dávat a rozdávat se, a to někdy navzdory těžkostem, ba i frustracím. Tak se v něm zkouší schopnost zhostit se své vlastní identity jako „duchovní“, jako apoštol ve službě druhým, a tudíž ve službě Kristově. Když se prokáže schopným nesoustředovat se na své potřeby a preference, ale především sloužit nejlépe, jak může, tehdy scholastik dosáhne formačního cíle odpovídajícího této etapě.

Z dokumentu Magisterka jako etapa formace vydaného generálním představeným P.-H. Kolvenbachem SJ v r. 1990.

V kontaktu s realitou

Třetím v řadě nedávných magistrů, které chceme v tomto čísle představit, je Robert Svatoň, který nyní v Římě dokončuje svá licenciátní studia z teologie. O své zkušenosti z dvouletého působení na Velehradě se s námi podělil v následujícím rozhovoru.

Roberte, poněkud nezvykle jsi šel na magisterku hned po noviciátu. Můžeš říci proč?

Čas pro magisterku je u jezuitů obvyklý mezi studiem filozofie a teologie. Jelikož jsem však jakási základní studia v tomto směru měl za sebou již před vstupem do noviciátu (Olomouc, Řím) a jelikož Tovaryšstvo dbá na to, aby své členy dobře poznalo ještě předtím, než jim případně svěří kněžské poslání, bylo téměř nasnadě, že budu poslán „někam do terénu“. Sám jsem s touto představou otce provinciála souhlasil, neboť jsem po mnoha letech strávených v různých formačních zařízeních (od olomouckého semináře přes římskou komunitu Casa Balthasar až po ružomberský noviciát) taky už toužil po tom, být konečně k něčemu užitečný.

Svou magisterku jsi prožil na Velehradě v letech 2005–2007 na tamním Stojanově gymnáziu. Proč tento typ magisterky a jaká byla oficiálně tvá úloha?

Na začátek si dovolím svoji, jak říkají jezuité, „destinaci“ (tedy „určení“) trošku upřesnit. 11. září 2005 jsem skutečně stanul na majestátném velehradském nádvoří a trošku s rozechvěním jsem se rozhlížel po budově, v níž sídlí gymnázium. Ve jmenovacím dekretu, který mi za několik dní přišel z arcibiskupství, jsem se pak dověděl, že mé poslání se nebude odvíjet jen ve škole, kde jsem byl jmenován „pastoračním asistentem“ tamního kaplana, ale také ve velehradské a buchlovické farnosti, kde mé počínání měli řídit příslušní duchovní správci, tj. naši otcové Petr Přádka a Antonín Krejčířík. Tím se trošku rozšířil můj akční rádius a mé magisterské působení nabralo pestrosti podzimních barev velehradských stromů.

Co všechno tvá práce na gymnáziu obnášela?

V latině *magister* znamená učitel, a pokud se nemýlím, tak hlavní úlohou tovaryšů „za starých časů“ bylo, že se během své magisterky takříkajíc učili

učit. To potkalo i mne. Hlavní náplní mé práce tedy byla náboženská výchova, která je na velehradském gymnáziu povinná pro všechny čtyři ročníky. Já jsem však začínal první rok jen s prváky a druháky. Škola se plnila studenty jen postupně, každý rok přibyl jeden ročník. Kromě výuky, která nespočívá jen v tom, přežít bez úhony pětáctyřicet minut před tabulí, ale taky v úsilí připravit hodinu tak, aby měla aspoň trochu nějaký smysluplný obsah a spád, jsem se věnoval volnočasovým aktivitám pro naše žáky. Asi třetina z nich jich totiž přes týden zůstávala na internátě a je pochopitelné, že celý zbytek dne netrávila sezením ve škole a psaním úkolů. Nabídl jsem tedy pro zájemce italštinu a dramatický kroužek. Kromě toho jsme s týmem vychovatelů začali provozovat studentský klub (říkalo se tomu „klup“) a pomalu jsme dali dohromady i příruční knihovnu na internátě. V případě potřeby jsem plnil „nevzdědnou“ roli vychovatele, který dohlíží, aby „děcka“, jak se na Moravě říká, byla v pravý čas na správném místě a dělala to, co právě dělat mají. Školnímu kaplanovi P. Pavlu Stuškovi jsem byl k ruce při duchovních obnovách a víkendech se zaměřením na osobnostní rozvoj studentů, které byly inspirovány obdobnými programy, jaké běží na jiných církevních školách.

Měl jsi předtím nějakou zkušenost s prací s mládeží?

To je zajímavá otázka, kterou jsem si kupodivu před začátkem své magisterky ani nestačil položit. Teď však musím přiznat, že moje zkušenosti byly minimální. Když vynechám rok vedení skautského oddílu, kterého jsem se kdysi dávno ujal, protože nebyl tehdy k mání nikdo jiný, pak mi zbývá už jen zmínit vyučování katechizmu malých romských dětí, kterému jsem se věnoval během svého čtyřletého pobytu v Římě. Příležitostně jsme se dětem věnovali taky během noviciátu, ale to je asi tak všechno. Na gymnázium jsem od své vlastní maturity nevstoupil, i když pro mě samotného byla léta na valašskomeziříčském „gymplu“ jedním z nejkrásnějších období mého života.

Bylo v tvé práci něco, s čím ses musel vnitřně vyrovnávat?

Člověk se musel vyrovnávat zejména sám se sebou. Najednou se ze dne na den ocitnete z noviciátní „bavlnky“, jak říkal pater novicmistr, uprostřed víru každodenního života, kdy je vám svěřena zodpovědnost nejen za sebe, ale i za druhé. To dá rozum, že to s člověkem aspoň trochu zatřese. Pokud jde o práci, o tu konkrétní práci, tak tu jsem si musel víceméně najít sám. Bylo zapotřebí „vtělit“ velká slova jmenovacích dekretů do těch úplně obyčejných všedních povinností. Ve škole a na internátě bylo v podstatě všechno, jak se říká, v plenkách, což ale na druhou stranu umožňovalo rozvíjet vlastní nápady

a tvořivost. Zmínil jsem přípravy na vyučování. Možná jsem při nich strávil až zbytečně mnoho času, nicméně vezmu-li v úvahu, že jsem neměl k dispozici vlastně vůbec žádný studijní program, až na poměrně vágní osnovy, vyjít prostě jen tak před třídu dospívající mládeže, která viděla v našem předmětu jenom jednu z mnoha dalších už tak početných vyučovacích hodin, to nebylo vždycky zrovna nejpovzbudivější. Pracovní dny však ubíhaly neuvěřitelně rychle a sotva začal víkend, byla už neděle večer a po nádvoří se začaly trousit první hloučky studentů.

Když se mladý muž začne věnovat mládeži, často ho překvapí, že jsou ti mladí jiní, než si podle sebe představoval. Zažils něco podobného? Čím tě tvoji svěřenci překvapovali (záporně i kladně)?

Tak to asi znamená, že už ten mladík není zase až tak mladý, ne? Jak jsem už naznačil, nějaké velké představy jsem si nevytvářel. A tak jsem si ušetřil

Robert se studenty
na Svatopetrském náměstí
v Římě
(Foto archiv Roberta Svatoně)

jak případně zklamání, tak eventuální nadšení. Nedá se říci, že by moje zkušenost obsahovala něco vyloženě negativního. Ono je to vždycky tak nějak v lidech smícháno dohromady. A zvláště pak v mladých. Jsou to lidé, kteří se nedají „opít rohlíkem“, na rovinu vám řeknou, že s vámi nesouhlasí. Jsou to „diskutéri“ z principu. Neobstojí před nimi žádná klišé, jsou náročni (hlavně na ty druhé) a kritičtí, čímž se příliš neliší od studentů, jakými kdysi byli jejich učitelé. Rozdílná je však asi trošku společnost, ve které žijí. Většina z mladých dnes vyrůstá na poměrně slušné životní úrovni, tedy té materiální. Mají mnohdy pocit, že jim věci padají do klína, a je někdy těžké vzbudit v nich trošku více osobního zájmu a úsilí.

Z čeho jsi měl při své práci radost, na co rád vzpomínáš?

Abych nemluvil pořád jen o škole. V pátek odpoledne přicházeli na faru ministranti a když skončilo jejich setkání s Otcem Petrem, tak jsem s těmi nejmenšími trávil čas venku na hřišti anebo na internátě, kde jsme hráli různé hry. Kluci byli někdy dva, někdy tři, čtyři. Někdy přišel jen jeden, ale každý byl jako z „divokých vajec“. Jednou, když jsme pouštěli lodičky na Salašce, tak jsem musel jednoho chudáka dokonce vytahovat z vody.

Rád jsem taky jezdil každou neděli ministrovat otci Karlu Weichslovi do salašského kostelíčka. Lidé tam na něj byli zvyklí, a tak každá mše probíhala, skoro bych řekl, v rodinné atmosféře, čehož celebrant často využíval k podnětným a bezprostředním kázáním. S otcem Krejčířikem jsme navštěvovali pravidelně staré a nemocné v domově důchodců v Buchlovicích. I to byla kromě „dřiny“ často příležitost ke krásným setkáním. Dvě babičky pocházely ze Slovenska, a tak jsem měl i možnost, k radosti mé i jejich, trošku oprášit svoji ružomberskou slovenštinu. Příznám se, snad to nebude znít divně, že jsem taky docela rád pochovával. Nejsem sice žádný řečník, ale myslím si, že blízkost trpícím lidem určitým způsobem posiluje.

Na gymnáziu jsem měl největší radost z práce s malou skupinkou divadelníků, zvláště pak tehdy, když jsme s naším provedením Erbenovy Kytice objížděli okolní ústavy a školy. Z mnoha výletů vzpomínám nejraději na naši týdenní pouť – exkurzi do Říma, která se podařila uskutečnit díky velkorysosti několika italských přátel. S otevřeným srdcem a sobě vlastním humorem nás tehdy přijal i P. kardinál Špidlík.

Magisterka je pro mladého jezuitu také příležitostí žít v běžné jezuitské komunitě (narozdíl od noviciátu, scholastikátu atd.). Jak bys velehradskou komunitu popsal očima jejího nejmladšího člena?

„To máš tak...“, jak by řekl jeden její další člen, P. Josef Cukr. Velehradská komunita víceméně stojí a padá s jejím představeným. otec Cukr vždycky žertoval, že P. Petra Přírdku budou muset za jeho působení na Velehradě a v tamní jezuitské komunitě svatořečit. Pravdou však zůstává, že jeho pracovní vypětí ve farnosti spojené s obnovou poutního místa a současně i superiorování komunity, kterou tvořilo pět důchodců a navíc ještě jeden scholastik, zaslouží obdiv. Starší členové našeho společenství jsou sice lidé, kteří toho u společného stolu moc nenamluví, v soukromí to však jsou skutečné osobnosti, lidé Boží, kteří stále mají a touží ze své bohaté životní zkušenosti něco dávat. A jak jim postupně ubývají síly tělesné, přetvářejí se stále více v lidi, kteří jakoby vnímají všechny ty naše problémy z pohledu toho jediného, co je skutečně důležité.

Jak sis rozuměl se staršími spolubratry? Dařilo se ti překročit generační rozdíly?

K tomu, aby člověk mohl někomu porozumět, tak si musí v prvé řadě najít na druhého člověka čas. Vzhledem k tomu, že všichni starší jezuité, až na akčního P. Antonína Krejčíříka, nebydleli jako já na faře, ale v Marianu, tedy kněžském domově za bazilikou, tak to chtělo taky občas udělat i nějaký ten fyzický pohyb. Zpočátku jsem měl sám co dělat, abych zvládl všechny ty změny spojené se začátkem mé nové životní etapy, postupně se mi ale podařilo vytvořit si s každým z nich osobní vztah. Bylo to i v důsledku nepředpokládaných událostí, jako byla například mozková příhoda bratra Václava Malého nebo postupné ubývání sil P. Vojtěcha Ondřeje. Jednoduché služby a krátké návštěvy u nich byly krásnou školou trpělivosti a lidskosti. Rád vzpomínám na posezení s P. Josefem Cukrem, jehož radost ze života a životní elán nepřestávám obdivovat. P. Jan Pavlík mi svými postřehy pomohl hledat odpovědi na mé osobní otázky, aniž o tom možná věděl. Od P. Karla Weichsla jsem vždycky cestou autem na již vzpomínanou nedělní mši získal cenný osobní pohled do duše kněze, kterého „to všechno pořád ještě baví“. P. Antonín Krejčířík, můj soused, mě nepřestával překvapovat svým důvtipem a kreativitou, se kterými se ujal farnosti v Buchlovicích.

Když se s půlročním odstupem od konce magisterky podíváš na ty dva roky, bylo to nějak zásadní období v tvém životě, nebo prostě jako každé jiné?

Každé životní období asi přináší něco zvláštního, nového, do jisté míry zásadního pro další kroky, které po něm následují. V tomto směru mi dva roky

na Velehradě rozhodně nesplyvají s tím, co jim předcházelo. Bylo to období, kdy se člověk po tom všem, co vyčetl z moudrých knih a slyšel z úst vzdělaných lidí, dostal do kontaktu s realitou. Ať už tou všeobecnou lidskou, tak i tou jezuitskou. Poprvé po dvou letech od svého vstupu do Tovaryšstva jsem vlastně mohl žít a pracovat v provincii, poznávat zdejší jezuitu, mohl jsem zakusit, jak vypadá řeholní život ve skutečnosti. Reakce byly různorodé. Počínaje dojemem, že někdy k sobě máme jako členové stejného řádu a stejné provincie poměrně daleko, a konče třeba krásnou zkušeností podpory a bratrské blízkosti ze strany P. Josefa Horehledě, kterého jsem během magisterky navštěvoval v Praze. Po lidské stránce jsem se vyrovnával s již zmíněnou zodpovědností, která byla spojená s tím, že jsem poprvé vystupoval jako v jistém smyslu veřejná osoba (učitel, jezuita), i když mě lidé v okolí neříkali jinak než křestním jménem, což mě na druhou stranu dávalo pocit, že jsem vlastně někdo docela normální.

Rozhovor připravil Petr Havlíček SJ

Robert na farním výletě s dětmi v Chřibských vrších
(Foto archiv Roberta Svatoně)

Novicem na Silvestra

Život každého člověka starší generace zásadně poznamenaly osmičkové roky druhé poloviny dvacátého století. Pro jezuitu Františka Pevného byl osobně významný navíc i rok 1958. V následujícím rozhovoru na tato léta vzpomíná.

Než se dostaneme k vašemu osobnímu osmičkovému roku, rád bych se zeptal, jak jste prožil únor 1948? To už jste byl víc než půl roku knězem.

To jsem působil v Drahotuších u Hranic na Moravě jako kaplan. Vlastně jsem se zacvičoval do duchovní správy, měl jsem výborného faráře Josefa Brhla, takovým přátelským způsobem jsme tam nažívali. Mimořádný styk jsem měl s kluky z Orla, a pro ty styky s nimi jsem se vlastně dostal do kriminálu.

Opravdu? V jaké souvislosti?

Byla orelská pouť na Hostýně, velice bouřlivá, a oni z té pouti donesli nějaké letáky, kde byly asi v deseti bodech informace o záměrech komunistů s katolickou církví. Tak jsme to natiskli a chlapani neopatrní to dávali po celých Drahotuších do schránek. Někdo je viděl, samozřejmě, a hned bylo udání atd.

A to vás zatkli dohromady, celou skupinu?

Měli jsme tam taky katechetku, jmenovala se Linda Míková, pocházela z Lipníka. A ta někdy podvečerem příběhla a zděšeným hlasem mně hlásila, že StB zatkla některé z těch chlapečů. Já, co jsem měl tyhle letáky a ještě nějaké jiné věci, tak jsem to všechno spálil v kamnech. Takže když potom přišli estébáci, možná až tak po půlnoci, tak nahlíželi taky do kamen, ale našli jen popel. Tak mě sebrali a vzali také mnoho věcí, co byly naprosto nezávadné, prostě to přímo ukradli a nikdy to nevrátili, třeba skautské věci. To bylo 11. února 1949. Takže tak skončilo moje kaplanování v Drahotuších, asi po roce a půl.

Jak probíhal soud?

Nejdřív mě vyšetřovali v Olomouci. Ani se mne vlastně moc nevyptávali, protože to, co chtěli vědět, už věděli od těch chlapečů. Hlavou toho všeho byl

Jiří Kostruh, takový nadšený orel, a jeho bratr – myslím, že z něho toho asi vytáhli nejvíc. Nakonec jsem dostal trest dvanáct let, a pak mi ještě přidali dva roky, po odvolání. Já jsem se neodvolával, ale prokurátor. Zdálo se mu to málo, tak nám všem ještě popřídávali.

Prošel jste mnoha vyhlášenými komunistickými lágry a věznicemi. Kde jste se setkal s jezuitou?

Když jsem byl ve Valdicích, tak tam se provinciál pater Šilhan asi nějak dozvěděl o mém zájmu o jezuitský řád už z dob bohosloví. A i když tam byla přísná separace, tak takový ten muklovský telefon přeci jen fungoval, a pater Šilhan, který byl o dvě cely dál, tak hned projevil zájem. Ale dohromady jsme se nesetkali.

Takže vy jste uvažoval o Továryštvu už předtím?

Ano. Ke konci prvního ročníku bohosloví v semináři jsem dostal do rukou životopis sv. Ignáce od Thompsona. To mě tehdy velmi zaujalo a oslovilo, a tak jsem si říkal, že to by mi jaksi šlo, stát se jezuitou. Ale události života pak běžely hrozně rychle za sebou a jinak, než jsem počítal.

Ale vlastně jsem se setkal s jedním jezuitou už v Berlíně, když jsem byl po prvním ročníku bohosloví za války totálně nasazen. Já jsem se dostal do Berlína a tam jsem se setkal s paterem Fritzem Palmem. On byl v duchovní správě u kostela sv. Bonifáce. Když jsem přijel s ostatními totálně nasazenými z Olomouce, tak jsem byl přiřazen na práci do firmy Hübner Motoren. Byl jsem tam společně s Pepříkem, pozdějším generálním vikářem olomouckým. Společně jsme se šli podívat do města, kde bychom se šli přihlásit na faru. Tam jsme se tedy setkali s paterem Palmem, a když jsme mu řekli, co jsme zač, tak první jeho věc byla: Máte kde bydlet a máte co jíst? Byl velmi praktický. Takže on nám pak zařídil, že jsme po práci (pracovali jsme deset hodin od 6 do 16) chodili jíst k Frau Schulze, která byla ochotná nás živit.

Vášim osobně významným osmičkovým rokem je r. 1958, kdy jste ve vězení vstoupil do Továryšstva Ježíšova. Jak k tomu došlo?

To bylo v Leopoldově. Tam jsem přišel v březnu 1956. To ještě neexistovalo speciální kněžské oddělení, tzv. Vatikán, ale byli jsme rozstrkaní mezi ostatní vězně. A tam už jsem se setkal s jezuitou paterem Švestkou. A když z ubikací bachařů udělali zvláštní oddělení pro nás, kněze, tak nás tam pak stěhovali v takových vlnách. Lepili jsme sáčky a opravovali pytle. Mívali jsme tam díky tomu zbytky mouky, takže jsme si mohli péct hostie – na pečení jsme používali žehličky.

Můj vstup do Továryšstva se odehrál ve spojení se svěcením J. Pilíka, kterého v Leopoldově vysvětil biskup Gojdič. Já už s paterem Šilhanem jsem se

P. František Pevný SJ se stal jezuitou
v leopoldovské věznici
(Foto Petr Havlíček)

tehdy dostal častěji na vycházku, ale neříkal jsem mu nic o své touze. Ale on potom na mě přišel na rovno: Tak chceš být tovaryšem, nebo nechceš? Až jsem se lekl té přímé otázky. Vyžádal jsem si pár dní na rozmyšlenou. To svěcení Pilíka bylo na Vánoce 1958 a do noviciátu nás dva pak přijal na Silvestra 31. prosince 1958, abychom od Nového roku byli již v noviciátě – 1. ledna je totiž velký jezuitský svátek.

Vaším novicmistrem ve vězení byl P. Adolf Kajpr. Jaké na něj máte vzpomínky?

Hned z prvního dne, co mě nastěhovali na kněžské oddělení leopoldovské věznice. Já jsem se tam dostal až asi v druhé vlně, a když jsem tam přišel s rancem na zádech, tak jsem se s ním potkal přímo na té chodbičce, a on se hned představoval: Já jsem ňáký Kajpr. Míval pak pravidelně před nedělí takové duchovní slovo právě na té světnici, kde jsem byl já.

Jak takový noviciát v kriminále probíhal?

Páter Kajpr byl jako marod, takže nemusel pracovat celou šichtu jako my ostatní. Protože se šichty střídaly, tak on obyčejně před obědem už byl na světnici, a já třeba měl jít na odpolední směnu, takže jsem mohl předtím jít za ním, a on mi dával nějaké ty výklady. Potom také pater Šilhan, se kterým jsem byl několikrát na společné vycházce, mě informoval, jak to vypadá v Tovaryšstvu.

Co jste dělal po propuštění z vězení?

Když jsme byli v roce 1960 propuštěni na amnestii, tak jsme měli předem určeno, kde máme pracovat. Já jsem šel na Pozemní stavby do Zlína. Dělal jsem pomocného dělníka, jak se na stavbě říká, helfra. Roku 1964 jsem se

dostal k dominikánkám, mezi nimiž byla také moje sestra, do Ústavu sociální péče v Měděnci u Chomutova. Tam byla oligofrenní děvčata od 12 do 25 let. Sestry si tam kladly podmínku, že musí mít někoho na mši svatou. Vedoucí ústavu byl vstřícný, takže mě tam vzali jako údržbáře a topiče, a k tomu jsem dělal duchovní správu u sester, což šlo, protože to tam bylo v úplné tramtárii.

Jaké změny vám přinesl rok 1968?

Provinciál pater Šilhan, když jsme se náhodou setkali v Praze, tak chtěl, abych v Měděnci skončil. Šli jsme na biskupství, aby pro mě našli nějaké místo v duchovní správě v pražské arcidiecézi. Nabízeli místo někde u Stříbra v západních Čechách, ale to se pateru Šilhanovi nelíbilo: To bys neměl s námi žádný styk. A tak jsem nakonec šel k pateru Cukrovi do Bohosudova. Ale hned jsem dostal také příkaz, abych si obstaral pas a vízum, že mě pošle taky do Innsbrucku, abych se podíval, jak to vlastně u jezuitů v koleji vypadá, a zároveň si udělal velká duchovní cvičení u patera Millera, bývalého rakouského provinciála. Na Velikonoce 1969 už jsem byl v Innsbrucku. Tam ale naopak byla studentská revoluce – ti, kdo tam byli, nechtěli bydlet v koleji, tak se stěhovali atd.

Během duchovních cvičení přijel pater Feřt, představený českých jezuitů v zahraničí – to už u nás pomalu začínala normalizace – který říkal, abychom se rozhodli sami, kdo chce zůstat a kdo se chce vrátit do Československa. Já jsem si říkal, že tady je kněží dost, že mě tu nepotřebují, tak jsem se koncem června 1969 vrátil.

Rozhovor připravil Petr Havlíček SJ

P. František Pevný (*1921), rodák ze Svatého Štěpána (okr. Zlín), absolvoval arcibiskupské gymnázium v Kroměříži a v roce 1941 nastoupil do kněžského semináře v Olomouci. Rok poté byl nacisty totálně nasazen v Berlíně. Na kněze byl vysvěcen 5. července 1947. V roce 1949 byl odsouzen za rozšiřování protikomunistických letáků. Vězněn byl v pracovních lágrech na Jáchymovsku, na Borech, Mírově, ve Valdicích a Leopoldově. Ještě ve vězení vstoupil do jezuitského řádu a složil tam i své první sliby. Po propuštění v roce 1960 pracoval jako pomocný dělník u Pozemních staveb ve Vsetíně, poté jako údržbář v Ústavu sociální péče v Měděnci (okres Chomutov). V roce 1969 krátce pracoval v duchovní správě v Bohosudově. S řádovým životem a Konstitucemi Tovaryšstva Ježíšova se seznamoval v rakouském Innsbrucku. Byl duchovním správcem sester vykupitelek ve Vincentinu na Velehradě. Od roku 1971 až do roku 1993 působil ve farnosti Vítkov v opavském okrese. Po obnově řádového života u nás vykonával v letech 1993 až 1997 funkci novicmistra v Kolíně. Od roku 1997 působí v brněnské komunitě jezuitů, kde pracuje v duchovní správě.

Jezuité hledají směr

Bohoslužbou v římském kostele del Gesù byla 7. ledna zahájena 35. generální kongregace Tovaryšstva Ježíšova. 226 delegátů se sjelo z celého světa do Věčného města, aby zvolilo nového generálního představeného a zamyslelo se nad dalším směřováním řádu. Mezi voliteli, kteří do čela největšího katolického řádu nakonec vybrali Španěla Adolfa Nicoláse, nechyběl ani český zástupce, provinciál P. František Hylmar.

Již v únoru 2006 se dosavadní generální představený, Holanďan Peter-Hans Kolvenbach, obrátil na Benedikta XVI. s dotazem, zda by mohl odstoupit ze svého úřadu. Podle řádových Konstitucí je sice jezuitský generál volen doživotně, může však ze závažných důvodů nabídnout svou funkci k dispozici. Papež s návrhem souhlasil, a tak 2. února 2006 oznámil pater Kolvenbach svolání nejvyššího grémia řádu – generální kongregace, a současně také naznačil, že hodlá nabídnout svou rezignaci kvůli svému pokročilému věku. Hned byly zahájeny přípravy, všechny provincie uspořádaly své místní kongregace a do Věčného města se začaly z celého světa sbíhat návrhy či otázky, o kterých by generální kongregace měla jednat.

Po dvou letech příprav bylo 7. ledna 2008 u hrobu zakladatele jezuitů sv. Ignáce z Loyoly konečně zahájeno zasedání tohoto celořádového

shromáždění. Bohoslužbě v mateřském chrámě řádu del Gesù předsedal prefekt Kongregace pro řeholní život kardinál Franc Rodé. Ve své obsáhlé promluvě poděkoval odstupujícímu představenému za „jeho věrnost, moudrost, čestnost, příkladnou pokoru a chudobu“ během bezmála 25leté služby v čele největšího katolického řádu. Zmínil se však také o tom, že v některých řeholních rodinách citelně upadá „soucítění s církví“, o kterém kdysi mluvil zakladatel řádu sv. Ignác z Loyoly. Kardinál dále hovořil i o aktuálních a naléhavých potřebách, kterým církev musí čelit, a svým posluchačům kladl na srdce, aby autenticky představovali pravdy zjevené v Bibli a tradici.

V první části svého zasedání nejprve účastníci kongregace analyzovali současnou situaci řádu a hodnotili, jaké jsou světlé, či naopak stinné stránky jeho služby v církvi a ve svě-

tě. Potom věnovali několik dní osobní modlitbě a takzvanému „murmuratio“, tedy soukromým debatám o nejvhodnějších kandidátech na nejvyšší funkci.

Volba nového generála

V pondělí 14. ledna členové kongregace přijali rezignaci patera Kolvenbacha na post generálního představeného. Ohlásili také, že otec Kolvenbach do zvolení nového generálního představeného zůstane delegátem papeže ve věcech Tovaryšstva Ježíšova. Jeho nástupcem byl po pěti dnech překvapivě zvolen jen o devět let mladší Španěl Adolfo Nicolás, který v tajné volbě v sobotu 19. ledna získal většinu 217 volitelů z celého světa. Ve funkci jej brzy nato potvrdil Benedikt XVI.

Již před volbou se hovořilo o vlastnostech, které by měl kandidát na nového „generála“ mít, především, že by měl být člověkem multikulturním a dobře jazykově vybaveným. Adolfo Nicolás tyto podmínky splnil. Navzdory svému věku se novopečený představený devatenácti tisíc jezuitů těší velké autoritě. Ti, kteří se s ním dosud setkali nebo s ním dříve spolupracovali, ho charakterizují jako příjemného, komunikativního člověka se smyslem pro humor, noblesou a schopností rychle se orientovat ve složitých situacích. Má bohaté zkušenosti s týmovou prací a vedením osob. Během prvních dnů ve své nové funkci již dokázal, že k řízení Tovaryšstva má všechny potřebné

schopnosti. (Podrobnější informace o osobnosti nového generála přinášíme na jiném místě tohoto bulletinu.)

Při děkovné bohoslužbě 21. ledna v kostele del Gesù pak ve své promluvě nový generál uvedl, že svěť úřad a jezuitské poslání chápe jako službu. Nechtěl by prý zapomenout na chudé a na ty, kdo jsou vytlačeni na okraj společnosti. Jezuité podle jeho slov touží po tom, aby „uměli aspoň trochu spolupracovat na radosti a naději, která přichází s evangeliem“ a aby to dokázali „s velkou láskou a v nezištné službě“.

Nový generál se 25. ledna také poprvé setkal s novináři a o den později se vydal do Vatikánu na soukromou audienci k papeži. Na setkání s více než šedesáti žurnalisty z rádií, televizí i tištěných periodik odmítl, že by mezi jezuitským řádem a oficiálním katolickým učením existovaly názorové rozdíly, jak o tom referovala některá média. Vyjádřil nesouhlas i s domněnkou, že volba nového generála může rozjitřit vztahy mezi hlavou Tovaryšstva Ježíšova a Svätým stolcem. Jezuité a papež si jsou blízcí, ale, stejně jako v manželských vztazích, může to mezi nimi občas zajiskřit, uvedl pater Nicolás.

Další jednání

Po zvolení nového generálního představeného začala druhá fáze generální kongregace, ve které se členové tohoto nejvyššího grémia řádu zabývali zaslanými návrhy a tím, co se vy-

noří z diskuzí. Zvoleni byli asistenti nového otce generála. Český provinciál P. František Hylmar se stal jedním z deseti členů komise *Deputatio ad negotia*. Ta byla složena ze zástupců 10 různých světových oblastí, takzvaných asistencí, a měla za úkol připravovat podklady k jednáním členů kongregace.

Další jednání kongregace pak pokračovalo převážně ve skupinách. Členové nejvyššího jezuitského grémia se rozdělili na 23 týmů, aby v různých světových jazycích projednávali předložená témata. Diskutovaly se aktuální otázky spojené s náboženským fundamentalismem, dnešními mladými lidmi a jejich

způsoby jednání, životem jezuitských komunit, světem sdělovacích prostředků a internetu, formací, globalizací a ekologií, intelektuálním apoštolátem, povoláními či migrací. Výsledky debat jednotlivých skupin a komisí byly postupně představeny v plénu a podrobeny dalšímu projednávání a společné reflexi. Ve své činnosti pokračovaly také čtyři komise, ustanovené již na začátku konání kongregace. Ty podrobily analýze a studiu otázky spojené s řízením Tovaryšstva, slibem poslušnosti, řádovými spolupracovníky, ale také s posláním a identitou řádu.

Jan Regner SJ

P. Peter-Hans Kolvenbach (vpravo) se zdraví s P. Adolfem Nicolásem těsně poté, co byl zvolen jeho nástupcem.
(Foto Don Doll)

Kdo je Adolfo Nicolás?

Jezuité si po čtvrtstoletí zvolili nového generálního představeného. Stal se jím španělský jezuita P. Adolfo Nicolás. Po čtyřech dnech modliteb a soukromých debat jej v Římě 19. ledna zvolilo v tajné volbě 217 volitelů přítomných na právě probíhající 35. generální kongregaci řádu. Kdo je tento dvacátý devátý nástupce sv. Ignáce z Loyoly v čele Tovaryšstva Ježíšova?

Adolfo Nicolás se narodil 29. dubna 1936 ve španělské Palencii. Do jezuitského řádu vstoupil v roce 1953 v Aranjuez v provincii Toledo. V rámci řeholní formace studoval filozofii v Alcalá a Madridu. Poté odjel do misíí v Japonsku, kde v Tokiu studoval v letech 1964–1968 teologii. Tam byl též vysvěcen na kněze 16. března 1967. Další léta strávil až do roku 1971 v Evropě postgraduálním studiem teologie, a sice na římské Gregoriánské univerzitě. Téhož roku se stal profesorem systematické teologie na univerzitě Sophia v Tokiu. Následně v letech 1978–1984 zastával P. Nicolás funkci ředitele Pastorálního institutu ve filipínské Manile. Poté v letech 1991–1993 působil jako představený jezuitských studentů v Tokiu. Od roku 1993 do roku 1999 byl představeným japonské jezuitské provincie. Dříve než se stal novým jezuitským generálem, zastával ještě v letech 2004–2007 úřad moderátora Jezuitské konference východní Asie a Oceánie. Vedle rodné španěl-

štiny hovoří plynně dalšími čtyřmi jazyky – japonsky, anglicky, francouzsky a italsky.

Zvolení otce Nicoláse do čela jezuitského řádu bylo poněkud překvapivé. Nikoliv proto, že by byl osobností neznámou, ale spíše proto, že díky relativně vysokému věku se nezdál být favoritem mezi možnými nástupci předchozího generála P.-H. Kolvenbacha. Ten totiž nabídl Tovaryšstvu svou rezignaci na funkci generálního představeného kvůli svému již vysokému věku (letos mu bude osmdesát let) a jako výraz přání nabídnout řízení řádu někomu mladšímu. Překvapením proto bylo, že na jeho místo byl zvolen jezuita jen o devět let mladší.

Volbu jednadmdesátiletého otce Adolfa Nicoláse lze tedy považovat za sázku na jistotu. Kvalita jeho osobnosti byla nejspíš tím, co při rozhodování volitelů převážilo. Fakt, že otec Nicolás je Evropanem, který většinu svého života prožil jako misiónář mimo svůj rodný kontinent,

je zárukou tolik potřebného rozhledu po celosvětovém Tovaryšstvu.

O tom leccos napovídá i to, co o sobě řekl novinářům na tiskové konferenci necelý týden po svém zvolení. Setkání s japonskou kulturou pro něj bylo, jak sám přiznal, jedním z rozhodujících okamžiků jeho života. „V Japonsku jsem shledal, že svět je jiný, než jsem si ho představoval ve Španělsku. Neodpovídal mému pohledu na věci a dokonce ani mému pohledu na víru.“ Je ostatně pochopitelné, že když se jako čtyřia-dvacetiletý jezuita, mající pouze zkušenost s poválečným frankistickým Španělskem, objevil v Japonsku doslova na druhé straně světa, že mnoho věcí, které mu předtím přišly samozřejmé, takovými najednou být přestaly. Jak otec Nicolás řekl, „Asie mě proměnila, a to v tom smyslu, že mi pomohla chápat druhé, akceptovat jejich odlišnost, snažit se pochopit její důvody, kořeny a učit se z ní“.

O lidské zralosti otce Nicoláse též vypovídá, jak s notnou dávkou sebeironie dokázal prozradit, že doma ve Španělsku býval osobou mírně netolerantní. „Dbal jsem hlavně o řád a poslušnost vůči rozkazům a také náboženství jsem chápal jako věrné praktikování příslušných náboženských úkonů. V Japonsku jsem pochopil, že jde ve skutečnosti o něco mnohem hlubšího, tkvícího v podstatě věcí, v hlubině našeho lidství, ať už chceme mluvit o Bohu, nebo

o nás samotných a lidském životě. Znamenalo to pro mne vstup do zcela odlišného světa. Naučil jsem se usmívat tváří v tvář nesnázím, které mne kdysi ve Španělsku velice zner-vózňovaly. Takový je přece lidský život, my lidé už jsme takoví; nedokonalost je něčím tak přirozeným, že s ní prostě musíme počítat od samého počátku.“ Na základě této osobní zkušenosti je P. Nicolás podle svých vlastních slov hluboce přesvědčen, že Asie může významným způsobem obohatit světovou církev a sehrát ještě velmi významnou úlohu.

Petr Havlíček SJ a Petr Kolář SJ

Nového generála přijal na soukromé audienci Benedikt XVI.
(Foto Don Doll)

Světla i stíny

Stanislav Balík, Jiří Hanuš
**Katolická církev v Československu
 1945–1989**

Brno, CDK 2007, 400 s.
 ISBN 978-80-7325-130-7

Letošní rok s osmičkou na konci nabízí mnohou příležitost k ohlédnutí za mezníky československých dějin minulého století. Je to i příležitost k bilanci dějin české a slovenské církve v tomto období. Možnost takového ohlédnutí nyní nabízí jedinečná publikace dvojice S. Balík – J. Hanuš, která se na pultech knihkupectví objevila právě na začátku tohoto „osmičkového“ roku. Věnuje se poválečnému období dějin naší církve a ač nenese osmičkové letopočty v titulu, jsou roky 1948 a 1968 logicky hlavními krystalizačními body tohoto popisu putování české a slovenské církve dějinami.

Kniha dvojice brněnských historiků poskytuje naprosto poprvé přehledný materiál k dějinám české a slovenské církve ve druhé půli dvacátého století v jejich celku. Doposud vyšla již celá řádka speciálněji zaměřených historických prací, ať již věnovaných jednotlivým osobnostem církve, určitým případům jejího pronásledování, nebo vůbec fenoménu podob církevního života pod útliskem komunistického režimu. Předkládaná kniha autorů Balíka a Hanuše však poprvé staví vedle sebe jak osudy církve trpící, tak církve kolaborující nebo pohybující se v kontroverzní šedé zóně vztahů s panujícím režimem. A tak tu vedle číhošťského faráře a mučedníka J. Toufara nalezneme ostudně tragickou postavu kněze J. Plojhara, vedle obětavých šířitelů katolického samizdatu členy sdružení *Pacem in terris* atd. Pro ty, kdo to vše už nepamatují, není lepší kniha.

O tom, že nás stíny této minulosti pronásledují dodnes, jsme se mohli nedávno vícekrát přesvědčit (kněží spolupracující s StB). Avšak právě v bezprostřední blízkosti těchto stínů o to více vyniknou světla věrnosti, odvahy a nezlomné víry mnohých křesťanů, jež zavazují každého z nás.

Petr Havlíček SJ

Zprávy

Praha

■ Ve dnech 7. – 8. prosince 2007 se v Praze konalo pravidelné čtvrtletní setkání poradců prezidenta Konference evropských provinciálů. Jednalo se mimo jiné o evropských centrech jezuitské formace a o vizích jezuitské spolupráce v Evropě po 35. generální kongregaci, zvláště ve středním školství.

■ Nový dokumentární snímek Jiřího Holny a Jolany Havelkové „Slovo a obraz podle Tomáše Špidlíka“ se představil divákům při premiéře s účastí autorů 9. prosince 2007 v sále Družinské kaple při kostele sv. Ignáce. Půlhodinový film, který byl realizován s podporou České provincie Tovaryšstva Ježíšova, byl natáčen v Římě v lednu 2005. Kardinál Špidlík ve snímku hovoří o vztahu víry a umění.

■ Redaktor Petr Mančal uvítal ve studiu rádia *Leonardo* v pořadu „Třetí dimenze“ jezuitského provinciála P. Františka Hylmara a religionistu Ivana Štampacha. Téma „Misionáři kolem Vánoc“ otevřelo otázky adventního očekávání a vánočního příchodu Světla. Pořad posluchačům přiblížil průběh vánočních oslav.

■ Stanice Vltava odvysílala na Štědrý den 24. prosince 2007 šedesátimi-

nutový hudební pořad „Brideliovy Jesličky“, známé i neznámé vánoční písně z barokního kancionálu jezuita Fridricha Bridelia (Bedřicha Bridela) z roku 1658. Pořad připravil muzikolog Tomáš Slavický.

■ Dokument s názvem „Nejznámější Čech – Jan Nepomucký“ odvysílala 1. ledna 2008 na svém druhém programu Česká televize. Na námětu a scénáři filmu se spolu s režisérem O. M. Schmidtem podílel mladý jezuitský historik P. Miroslav Herold. Podle jeho slov bylo autorským záměrem tvůrců vydat se po stopách tohoto světce a odhalit nejen to, jakou roli sehrál v našich dějinách, ale také co znamená pro nás v dnešní době.

■ Česká televize uvedla v rámci cyklu „Světki a svědci“ dva portréty osobností jezuitského řádu. Nejprve v neděli 17. února odvysílala portrét významného českého jezuita z 18. století Karla Slavíčka, astronoma, hudebníka a misionáře v Číně. V pořadu mj. vystoupil také jezuita P. Ludvík Armbruster, který několik desítek let působil na univerzitě v Tokiu.

Další díl tohoto cyklu byl 24. února věnován zakladateli jezuitského řádu sv. Ignáci z Loyoly. O režii se po-

starala Světlana Lazarová a v pořadu vystoupili jezuita P. Petr Havlíček a historička Ivana Čornejová. Vedle života sv. Ignáce se pořad soustředil na představení exercicií vycházejících z jeho duchovní zkušenosti.

Praha/Děčín

■ V historii vzniku první školy Nativity u nás byl překonán důležitý milník. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy posoudilo žádost českých jezuitů a rozhodlo zařadit Křesťanskou základní školu Nativity v Děčíně-Křešicích do rejstříku školských právnických osob. „Pokud se podaří připravit všechny náležitosti, škola by mohla v září 2008 začít pracovat,“ doufá tvůrce projektu jezuita P. Josef Horehled. První jezuitská škola v porevoluční době má být podle jeho slov určena především pro nadané děti ze sociálně slabých rodin.

Brno

■ Při příležitosti svátku sv. Františka Xaverského v pondělí 3. prosince 2007 vysílalo Radio Proglas v rámci pořadu „Myšlenka na den“ úvahu jezuitu Františka Kuběny právě o tomto světeci a o misijním úsilí církve.

K rozhovoru „o životě“ na vlnách Proglasu byl tentokrát pozván P. František Pevný SJ. Rozhovor vysílala křesťanská rozhlasová stanice v premiéře 25. prosince 2007 ráno.

■ Vysokoškolské katolické hnutí v největším moravském městě v poslední době prohloubilo přátelské vztahy s vysokoškoláky v některých

dalších městech. Předsedkyně Kristýna Valerová, koordinátor Akademického fóra Leo Gallas a studentský kaplan P. Josef Stuchlý SJ se v úterý 19. února 2008 vydali na návštěvu za studenty v Plzni a Českých Budějovicích. V jihočeském městě se zúčastnili studentské bohoslužby a biblické hodiny.

Kolín

■ V kolínském exercičním domě proběhlo na sklonku roku 2007 od 27. do 29. prosince tradiční setkání mladých českých jezuitů. Jako referenti byli letos přizváni pomocný pražský biskup Václav Malý a viceprezident České křesťanské akademie Jan Stříbrný.

V pátek referoval Václav Malý o svých cestách do zemí, kde nejsou respektována lidská práva a vládne tam náboženská nesvoboda. Jeho příspěvek se setkal s živým zájmem posluchačů, zvláště o situaci věřících na Kubě a v Číně. Nechyběly ani hlasy, které srovnávaly situaci věřících v těchto zemích s útlakem církve v bývalém komunistickém Československu.

Druhý den byl ve znamení diskuze nad situací křesťanství v dnešním rychle se měnícím světě. Hlavním impulzem k debatě byla hutná přednáška Jana Stříbrného z České křesťanské akademie.

Svatý Hostýn

■ Televize Noe nabídla 18. ledna svým divákům první besedu Kulatého stolu v tomto roce. Jeho tématem

bylo poutní místo Svatý Hostýn, jeho historie, současnost a samozřejmě další budoucnost. Mezi diskutujícími hosty byl také olomoucký arcibiskup Jan Graubner a členové výboru Matice Svatohostýnské.

Svatý Hostýn je v současné době nejnavštěvovanějším poutním místem v České republice a jeho duchovní správou jsou pověřeni jezuité.

Řím

■ Bohoslužbou v římském kostele del Gesù byla v pondělí 7. ledna 2008 zahájena 35. generální kongregace Tovaryšstva Ježíšova, zasedání zákonodárného sboru nejpočetnějšího řádu katolické církve. Celkem 226 delegátů zvolených jednotlivými provinciemi se sjelo z celého světa do Věčného města, aby zvolilo nového generálního představeného a zamýšlelo se nad směřováním řádu v této době. Mezi delegáty byl i český zástupce, provinciál P. František Hylmar.

Už když byla 7. ledna 35. generální kongregace zahájena, nabídl bývalý představený P.-H. Kolvenbach při prvním formálním zasedání jejím účastníkům svou rezignaci. Ta byla přijata na zasedání v pondělí 14. ledna.

Bývalý generální představený Tovaryšstva Ježíšova P. Peter-Hans Kolvenbach obdržel několik dní před svou rezignací osobní dopis od papeže Benedikta XVI. Ocenil v něm jeho práci v čele největšího katolického řádu a vyjádřil mu svou vděčnost.

Nástupce na Petrově stolci od řádu nadále očekává věrnou službu pro celistvé hlásání evangelia v naší době.

Nový generální představený jezuitů byl zvolen v sobotu 19. ledna. Stal se jím španělský jezuita P. Adolfo Nicolás. Po této volbě vstoupila 35. generální kongregace do druhé fáze, v které se jednalo především o budoucnosti řádu. Zvoleni byli také tři nejbližší spolupracovníci nového jezuitského generála. Generální kongregace jednala v pracovních skupinách i v plénu o jednotlivých tématech, jimiž byly „misie a identita“, „práce s druhými“, „apoštolská poslušnost“ a „vedení Tovaryšstva“. Dále jezuité diskutovali o aktuálních otázkách spojených s náboženským fundamentalismem, životním stylem dnešních mladých lidí, životem jezuitských komunit, se světem sdělovacích prostředků a internetu, formací, globalizací a ekologií, intelektuálním apoštolátem, povoláními nebo migrací.

Členové kongregace se též setkali se Svatým otcem Benediktem XVI. na audienci, kterou jim udělil ve čtvrtek 21. února.

Vatikán

■ Letošní postní duchovní cvičení pro papeže a celou římskou kurii dával jezuitský kardinál Albert Vanhoye, bývalý sekretář Papežské biblické komise. Byly zahájeny o první postní neděli 10. února a skončily v sobotu 16. února. Jejich téma znělo: „Uvítejme Krista, našeho velekněze!“

Pau
 ■ 15. listopadu 2007 zemřel ve francouzském Pau P. Xavier-Léon Dufour, významný teolog a biblista, který se dožil 95 let. Ze všech jeho prací se nejvíce proslavil Slovník biblické teologie, který byl dosud přeložen do 22 jazyků, též do češti-

ny. Tento slovník je nepostradatelnou pomůckou pro odborníky i laické čtenáře s hlubším zájmem o historické a lingvistické kořeny Bible. Český překlad pořídil během svého pobytu ve Francii jezuita P. Petr Kolář.

Jubilea

P. Richard Čemus	Řím	29. 5.	20 let kněžství
P. František Hylmar	Praha	25. 3.	10 let kněžství
P. František Lízna	Vyšehorky	28. 4.	40 let v Tovaryšstvu
P. Josef Blaha	Praha	5. 4.	25 let v Tovaryšstvu
P. Karel Říha	Hostýn	11. 5.	85 let
P. Ludvík Armbruster	Praha	16. 5.	80 let
P. Robert Kunert	Vídeň	29. 4.	75 let
P. František Kuběna	Brno	4. 3.	60 let
P. Vojtěch Suchý	Ružomberok	11. 3.	60 let
P. Jiří Kovář	Český Těšín	6. 4.	50 let
P. Miroslav Herold	Řím	10. 4.	30 let

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 22. listopadu 2007 do 30. ledna 2008

Helena Mikáčová, Velká nad Veličkou; Antonín Malina, Zlín; Květa Skládalová, Uherské Hradiště; Robert Kunert SJ, Olomouc; Zdenka Tichavská, Lichnov; PhDr. Zdena Tůrková, Boskovice; Noskovi, Jihlava; Vlasta Kurková, Ostrava; Jirákoví, Praha; František Srovnal, Zábřeh na Moravě; Marie Svobodová, Chorušice; pan Pípal, Francie; Stanislav Strbík, Perná; Anna Krouzová, Jesenice; Ing. Jan Zachoval, Brno; Vladislav Ehrlich; Zdenka Cingálková, Uherský Brod; Ing. Eliška Machová, Teplice; Pavel Mareček; Karel Polášek, Ostrava; Miloš Homoláč; Jan Chmelař; Josef Černý, Horní Počernice; Vlasta Brázdová, Brno; Anna Kubíková, Tvrdonice; Alena Hrbolková, Praha; Jiří Mrázek, Praha; Vlasta Dědková, Dobruška; Vít Kuběna; Miroslava Štěrbová; Česká provincie SSJ, Olomouc; paní Kostrhunová, Praha; Anna Bezchlebová, Dolní Podluží; Jasna Procházková, Praha; Marie Nováčková, Praha.

Všem dárcům upřímně děkujeme

ZPRÁVA PRO PODPOROVATELE BULLETINU

Vydávání našeho bulletinu můžete finančně podpořit bankovním převodem na účet u BAWAG Bank a. s., č. ú. 5076810002/4000, v. s. 104 nebo složenkou typu A, která je přiložena v tomto čísle. Pokud chcete, aby váš dar nebyl anonymní, prosíme, připište do kolonky „Zpráva pro příjemce“ své jméno, příjmení a obec, kde bydlíte. Všechny dobrodince zahrnujeme s vděčností do svých modliteb.

Redakce